

Sygn. akt II Ca 1256/15

POSTANOWIENIE

Dnia 20 września 2016 roku

Sąd Okręgowy w Szczecinie II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Tomasz Sobieraj
Sędziowie:	SO Dorota Gamrat - Kubeczak (spr.) SR del. Joanna Rawska - Szklarz
Protokolant:	st. sekr. sąd. Dorota J. Szlachta

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 20 września 2016 roku w S.

sprawy z wniosku J. N. (1) i G. N.

przy udziale Skarbu Państwa - Prezydenta Miasta Ś., Skarbu Państwa - Urzędu Morskiego w S., Gminy M. Ś., Przedsiębiorstwa Budowlanego (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S.

o rozgraniczenie

na skutek apelacji uczestników Gminy M. Ś. i Skarbu Państwa - Prezydenta Miasta Ś. od postanowienia Sądu Rejonowego w Świnoujściu z dnia 8 lipca 2015 roku, sygn. akt I Ns 263/13

I. oddala apelację;

II. zasądza od uczestnika Gminy M. Ś. na rzecz wnioskodawców J. N. (1) i G. N. kwotę 90 zł (dziewięćdziesiąt złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego;

III. zasądza od uczestnika Skarbu Państwa - Prezydenta Miasta Ś. na rzecz wnioskodawców J. N. (1) i G. N. kwotę 90 zł (dziewięćdziesiąt złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego;

IV. nakazuje pobrać od uczestników Gminy M. Ś. i Skarbu Państwa - Prezydenta Miasta Ś. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Szczecinie kwoty po 105,91 zł (sto pięć złotych dziewięćdziesiąt jeden groszy) tytułem nieuiszczonych wydatków w postępowaniu apelacyjnym.

SSO Dorota Gamrat - Kubeczak SSO Tomasz Sobieraj SSR del. Joanna Rawska - Szklarz

Sygn. akt II Ca 1256/15

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 08 lipca 2015 r. Sąd Rejonowy w Świnoujściu, sygn. akt I Ns 263/13:

1. rozgraniczył nieruchomość stanowiącą działkę nr (...) położoną w Ś. przy ulicy (...), dla której Sąd Rejonowy w Świnoujściu prowadzi księgę wieczystą nr (...), stanowiącą współwłasność na zasadzie wspólności ustawowej majątkowej małżeńskiej G. N. i J. N. (1) z nieruchomościami położonymi w Ś. stanowiącymi działki:

a) nr 13 i 30, dla których Sąd Rejonowy w Świnoujściu prowadzi księgę wieczystą nr (...), stanowiącymi własność Skarbu Państwa,

b) nr 7, dla której Sąd Rejonowy w Świnoujściu prowadzi księgę wieczystą nr (...), stanowiącej własność Skarbu Państwa, w wieczystym użytkowaniu Przedsiębiorstwa Budowlanego (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S.,

c) nr 4 i 8, dla których Sąd Rejonowy w Świnoujściu prowadzi księgę wieczystą nr (...), stanowiącymi własność Skarbu Państwa,

d) nr 3, dla której Sąd Rejonowy w Świnoujściu prowadzi księgę wieczystą nr (...), stanowiącej własność Gminy M. Ś.,

e) nr 377, dla której Sąd Rejonowy w Świnoujściu prowadzi księgę wieczystą nr (...), stanowiącą własność Skarbu Państwa – Prezydenta Miasta Ś. – w trwałym zarządzie Urzędu Morskiego w S.,

według linii o czerwonym kolorze wyznaczonej punktami 120- (...) - (...) - 86-87-169-167-96-97 przedstawionej na mapie rozgraniczenia nieruchomości sporządzonej w dniu 15 czerwca 2015 r. przez biegłego sądowego geodetę uprawnionego mgr inż. K. M., znajdującą się w aktach tej sprawy na karcie 203, stanowiącej integralną część niniejszego postanowienia (współrzędne punktów granicznych zostały określone w operacie pomiarowym nr (...) wykonanym przez geodetę uprawnionego K. W. (1) dnia 13 marca 2013 r., przyjętym do państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego dnia 15 marca 2013 r.).

2. zasądził od uczestników postępowania Skarbu Państwa - Prezydenta Miasta Ś. i Gminy M. Ś. solidarnie na rzecz wnioskodawców J. N. (1) i G. N. kwotę 3,529 złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania.

3. ściągnął na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Świnoujściu od uczestniczki postępowania Gminy M. Ś. kwotę 3.212,54 zł tytułem kosztów sądowych.

Sąd Rejonowy oparł powyższe rozstrzygnięcie na ustalonym w sposób następujący stanie faktycznym i rozważaniach prawnych:

Działka nr (...) stanowi własność małżonków J. N. (2) i G. N.. Znajduje się w Ś. na wyspie K.. Ma status pasa technicznego wybrzeża i powierzchnię 0,6451 ha. Zabudowana jest budynkami mieszkalnymi i gospodarczymi. Nieruchomość została nabyta przez wnioskodawców w dniu 10 marca 1976 r. aktem notarialnym, zawartym w wykonaniu decyzji z dnia 13 czerwca 1975 r. Wnioskodawca zamieszkuje na tej działce od 1968 r. nieprzerwanie do chwili obecnej. Od tego czasu do 1975 r. był dzierżawcą działki.

Wcześniej działka nr (...) miała numer 166 i graniczyła na zachodzie z działką nr (...), która podzielona została na wschodzie, wzdłuż granicy z działką nr (...), na działki nr (...) (165/3), 4 (165/4) i 7 (165/7). Natomiast działka nr (...) jako całość podzielona została na siedem działek od 165/1 do 165/7. Działka nr (...) została podzielona prawidłowo. Wnioskodawca dzierżawił również działkę nr (...) od 1969 r. do 1980 r.

Z działki nr (...) (potem nr 9) wydzielono działkę nr (...). Powstała podczas prac związanych z modernizacją gruntów i budynków, które kompleksowo w tym obszarze były realizowane w latach 1994-1996.

W kolejnych latach, wnioskodawca przestawił ogrodzenie swojej działki na odcinku przylegającym do ul. (...) w celu udogodnienia wjazdu i wyjazdu na działkę ciągnika z przyczepą. Przystawiony płot i brama znalazły się w głębi działki wnioskodawców, bo gdyby postawił płot na granicy działek, musiałby przejeżdżać przez działkę sąsiada. W 1995 r. wykonał płot od znaku granicznego 86 przez 168 do 97.

Sąd Rejonowy w Świnoujściu postanowieniem z dnia 25 kwietnia 1997 r. odmówił Prezydentowi Miasta Ś. sprostowania oznaczenia nieruchomości wnioskodawców w wyniku dokonanego wykazu zmian gruntowych przez Skarb Państwa.

Aktualnie działka nr (...) graniczy z działkami:

- nr 10 - będącej własnością wnioskodawców N., stanowiącej pas techniczny wybrzeża,
- nr 30 - będącej własnością Skarbu Państwa, mającej status drogi,
- nr 13 - gruntową, niezabudowaną, będącej własnością Skarbu Państwa, mającej status drogi; część działki znajduje się w granicach portu morskiego;
- nr 8 - gruntową, niezabudowaną, będącej własnością Skarbu Państwa, mającej status drogi i stanowiącej pas techniczny wybrzeża; ma powierzchnię 0,0286 ha,
- nr 377 - gruntową, niezabudowaną, będącej własnością Skarbu Państwa - Prezydenta Miasta Ś., w trwałym zarządzie Urzędu Morskiego w S.; część tej działki stanowi pas techniczny wybrzeża.

Bezpośrednio za działką nr (...) znajdują się działki:

- nr 7 - niezabudowana, będąca własnością Skarbu Państwa w wieczystym użytkowaniu Przedsiębiorstwa Budowlanego (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S., stanowiąca pas techniczny,
- nr 4 - gruntowa, niezabudowana, będąca własnością Skarbu Państwa, mająca status drogi, stanowiąca pas techniczny;
- nr 3 - gruntowa, niezabudowana, będąca własnością Gminy M. Ś., stanowiąca pas techniczny.

Granica pomiędzy działką nr (...) a działkami nr: (...) powinna przebiegać od punktu granicznego nr 120 przez punkty graniczne nr (...), (...), 86, 87, 169, 167, 96 do punktu granicznego nr 97. Tak ustalona granica biegnie zgodnie z danymi liczbowymi z dokumentacji geodezyjno- kartograficznej i zgodnie ze stanem prawnym.

W postępowaniu administracyjnym rozgraniczeniowym uprawniony geodeta K. W. (1) zakończył prace geodezyjne w związku z ustaleniem granic działki nr 9 przyjęciem operatu do państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego w dniu 15 marca 2013 r.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy uznał, iż wniosek okazał się uzasadniony.

Sąd Rejonowy wskazał, iż tryb rozgraniczenia nieruchomości przed wejściem w fazę postępowania sądowego zakończył się w postępowaniu administracyjnym ustaleniami uprawnionego geodety w terenie, które nie usatysfakcjonowały uczestników postępowania Prezydenta Miasta Ś. i Gminy M. Ś..

Dalej podniesiono, iż Sąd w postępowaniu nieprocesowym dokonuje rozgraniczenia zgodnie z warunkami wskazanymi w art. 153 k.c.

Sąd Rejonowy rozpatrując niniejszą sprawę w przedmiocie rozgraniczenia nieruchomości miał na uwadze fakt, iż kolejne kryteria ustalenia granic wskazane w art. 153 k.c. wyłączają się wzajemnie w ten sposób, iż niedopuszczalne jest dokonanie rozgraniczenia na podstawie kryterium „ostatniego spokojnego stanu posiadania”, czy dalej „wszystkich okoliczności sprawy”, gdy możliwe jest ustalenie granic na podstawie stanu prawnego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 listopada 2006r., II CSK 206/06, LEX nr 1100083).

Sąd podniósł, iż spór obejmował granicę działki nr (...) na odcinku z działką nr (...) oraz ulicą (...), bowiem wnioskodawcy uważali, że działka nr (...) utworzona została z ich działki nr (...), a zatem granica działki nr (...) powinna biec wzdłuż działek nr (...).

Dalej wskazano, iż w postępowaniu administracyjnym rozgraniczeniowym uprawniony geodeta K. W. (1) zakończył prace geodezyjne w związku z ustaleniem granic działki nr 9 przyjęciem operatu do państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego.

W ocenie Sądu wnioski opinii biegłego sądowego i geodety uprawnionego K. W. (1) są spójne. Wynika z nich, że nieprawidłowość pojawiła się w momencie wydzielania nowej działki nr (...) na wschodzie działek nr (...) (poprzednio jako jedna działka (...)). Przyjęto jako punkt graniczny tej działki od strony południowej nr 87, który według operatu z podziału działki (...) z dnia 16 lipca 1975 r. powinien stanowić jeden z punktów granicy działki (...). W tym miejscu zachowała się na potwierdzenie stała stabilizacja w postaci kamienia granitowego z krzyżem. Odszukany przez geodetę W. znak 86 można zidentyfikować jako punkt A, zaś znak graniczny 85 jako punkt B. Pominięto przy podziale działek punkty (...) i (...) i w ten sposób granice działki nr (...) przyjęte przy modernizacji ewidencji gruntów zostały zmienione w taki sposób, że zadrzewienie i pas zieleni wzdłuż istniejącego płotu znalazły się poza działką nr (...).

Początkowo, w protokole ogłoszenia wyników pomiaru stanu władania gruntami z dnia 08 grudnia 1995 r. (zeszyt nr 2, K. (...)/94 str. nr 2), wnioskodawcom N. przyporządkowano działki nr: (...), w tym nowopowstałą działkę nr (...), którą następnie przypisano Skarbowi Państwa (jak zauważył geodeta W. w swojej opinii z dnia 15 lutego 2013r. - innym charakterem pisma bez parafki osoby dokonującej zmiany) i w końcu wykreślono ją na całej linii od kolumny nr 4 do nr 10. W tym samym protokole z dnia 08 grudnia 1995 r. (zeszyt nr 4, K. (...)/94 str. nr 36) pojawia się działka nr (...) w rubryce „Stan wg istniejącej ewidencji gruntów”, numer działki wpisano 165 bez podania powierzchni, a przy informacji o danych geodezyjnych „szkic pol. 115 - załącznik nr 12”. Pomięto przy tym dane z operatu z 03 lipca 1974 r.- poz. 4 przy modernizacji ewidencji gruntów dla działki nr (...), a przyjęto je dla działki nr (...) podzielonej - obecnie nr 3,4,7. Wysunąć należy wniosek, że działka nr (...) powstała w zasadzie bez żadnych dokumentów. W takiej sytuacji granice działek po podziale działki nr (...) powinny być zachodnią granicą działki nr (...), obecnie nr 9. Taki przebieg granicy potwierdzają wszystkie trwałe stabilizowane punkty graniczne, które się zachowały.

Biegły sądowy wskazał, że powstanie działki nr (...) podczas kompleksowej modernizacji ewidencji gruntów było nieuprawnione i niezgodne z przepisami rozporządzenia Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 marca 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków.

W znajdującym się na kartach 27-28 akt wykazie zmienionych numerów działek obrębu 19 (K. (...)/94) w układzie „nr nowy - nr dotychczasowy” przy działkach od numeru (...) do 7 widnieje numer dotychczasowy działki od 165/1 do 165/7, następnie jest numer 8, która to działka jako jedyna nie posiada wskazanego dotychczasowego numeru działki. Nie powstała zatem z podziału działki (...). Ze znajdującego się na karcie 29 akt wykazu zmian gruntowych sporządzonego w dniu 25 lipca 1975 r. przez mgr inż. A. N. wynika, że powierzchnia działki (...) przed podziałem wynosiła 0,3863 ha, zaś suma powierzchni działek powstałych po podziale (od 165/1 do 165/7) też wyniosła 0,3863 ha. Skoro zatem działka (...) graniczyła bezpośrednio z działką nr (...) (obecnie 9), i działka nr (...) nie powstała z działki nr (...), musiała powstać z działki (...). Wniosek ten pozostaje w logicznym kontekście z powyżej dokonanymi wywodami potwierdzającymi tezę, iż zachodnia granica działki nr (...) powinna przebiegać wzdłuż granicy działek nr (...).

Świadek K. W. (1) zeznał, że odnalazł na gruncie granitowy słup z krzyżem, który jest w tym samym miejscu, w którym stał poniemiecki słup ogrodzeniowy będący punktem geodezyjnym nr 87, zaś z pomiarów dokonanych w 1973 r. przez Z. S. wynika, że punkt 87 był narożnym na granicy działki (...), a zatem w czasie kiedy nie było jeszcze działki nr (...). Ten punkt był jednocześnie punktem granicznym działki nr (...).

Stan faktyczny sprawy Sąd ustalił na podstawie dokumentów geodezyjnych, opinii z postępowania administracyjnego rozgraniczeniowego uprawnionego geodety K. W. (1), która okazała się spójna z opinią biegłego sądowego K. M., zeznań świadka K. W. (2), przesłuchania wnioskodawcy G. N.. Najistotniejszym dowodem w sprawie okazała się

pisemna opinia biegłego sądowego K. M., która okazała się fachowa nie tylko pod względem technicznym, ale też biegły potrafił zrozumiale i logicznie uzasadnić wnioski swojej opinii. Wskazano, iż ze względu na oczywiste błędy pisarskie - biegły uzupełnił swoją opinię.

Sąd Rejonowy uznał, iż nie jest prawdziwy zarzut uczestniczki Gminy M. Ś., iż biegły dokonał ustalenia granic nie na podstawie stanu prawnego, lecz w oparciu o inne kryteria rozgraniczenia. Z treści opinii wynika jednoznacznie, że przebieg granicy biegły ustalił określając ją jako granicę prawną, a uzasadnienie takiej tezy przytoczył na stronie 16 opinii. Za tym, że granica ustalona przez biegłego jest granicą prawną przemawia to, że w zasobie geodezyjnym znajdują się decyzje administracyjne, orzeczenia dotyczące ustalenia spornej granicy, szkice połowe z pomiaru granicy działki nr (...) z działkami sąsiednimi dowiązane do osnowy geodezyjnej, jak też trwałe oznaczenie granicy w terenie za pomocą znaków granicznych. Wszystkie te dokumenty wymienił w swojej opinii również geodeta uprawniony K. W. (1). Istnienie wskazanej dokumentacji geodezyjnej pozwoliło biegłemu przyjąć, że sporna granica spełnia kryteria granicy prawnej, a zatem granica może zostać przedstawiona na mapie nieruchomości zgodnie ze stanem prawnym. Na stronie 19 opinii wskazał, że granica w przedmiotowej sprawie powinna być ustalona według stanu prawnego, gdyż przebieg jej można odtworzyć na gruncie w oparciu o istniejące dokumenty, zachowując odpowiednie techniczne standardy geodezyjno - kartograficzne (uwierzytelnione kopie, wyrisy, odrisy, wypisy, odpisy). Sąd podniósł, iż biegły widzi różnicę i podkreślił, że granica prawna nieruchomości może różnić się od granicy ewidencyjnej i granicy faktycznego stanu władania. Wreszcie w samych wnioskach opinii na jej stronie 21 biegły wskazał, że granica nieruchomości działki nr (...) powinna być ustalona według stanu prawnego. W kolejnym akapicie biegły jedynie dodał, że granica ta pokrywa się z granicą ostatniego spokojnego stanu posiadania.

W ocenie Sądu nie jest również prawdziwy zarzut uczestniczki, że biegły sporządził opinię bez uprzedniego zaznajomienia się z dokumentami z 1963 r., które dopiero rzekomo miał odnaleźć w toku postępowania sądowego Geodeta Miasta M. Z.. Jak wynika z pkt 6.5. opinii (jej strony 18) w celu ustalenia przebiegu spornej granicy biegły dokonał analizy dokumentacji geodezyjno-kartograficznej znajdującej się w Biurze Geodety Miasta Ś. oraz w aktach sprawy i jako dokument znajdujący się w państwowym zasobie geodezyjnym i kartograficznym wymienił - między innymi - operat pomiarowy nr 14/7/3/63 sporządzony w 1963 r. przez inż. J. O.. Dokument złożony przez uczestniczkę Gminę na karcie 214 znajduje się już w aktach na karcie 42, a szkic z karty 215 znajduje się w żółtym skoroszycie jako załącznik do protokołu granicznego sporządzonego przez K. W. (1).

Sąd uznał, iż nie mają racji uczestnicy wskazując w piśmie procesowym z dnia 20 kwietnia 2015 r., że biegły nie uwzględnił w opinii dokumentów, które załączone zostały do tego pisma. Dokumenty te znajdują się w żółtym skoroszycie z administracyjnego postępowania rozgraniczeniowego.

Zdaniem Sądu nie ma znaczenia przy dokonywaniu rozgraniczenia podnoszona przez uczestników Gminę i Prezydenta Miasta Ś. kwestia, iż przyjęcie przebiegu granicy według punktów granicznych określonych przez biegłego sądowego spowoduje zmianę powierzchni działki wnioskodawców. W tym postępowaniu bowiem nie powierzchnia działek ma znaczenie, a przebieg granicy. Jeżeli rozgraniczenie spowoduje zmianę powierzchni działki, trzeba będzie dokonać stosownych zmian w dokumentacji. Wyjaśnił to już w opinii uzupełniającej biegły sądowy wskazując, że powierzchnia działki po rozgraniczeniu może się różnić od powierzchni działki ujawnionej dotychczas w ewidencji gruntów i budynków, czy księgach wieczystych. Fakt ten nie wynika ze zmiany granic nieruchomości, ale z dokładniejszego określenia ich położenia, czy z dokładniejszego obliczenia powierzchni działki, a często ze zmiany przepisów prawnych dotyczących prowadzenia ewidencji gruntów i budynków.

Sąd stwierdził nadto, iż niezrozumiałe są twierdzenia uczestników zawarte w ich piśmie procesowym z dnia 20 kwietnia 2015 r., że działka nr (...) powstała w trakcie modernizacji gruntów w 1996 r. i objęto teren tej działki (...) m² ewidencją gruntów, gdyż wcześniej nie był nią objęty. Działka nr (...) znajduje się pomiędzy działką nr (...) i działkami nr (...), które wchodziły wcześniej w skład działki nr (...). Skoro działka nr (...) miała wspólną granicę z działką nr (...) (nr 9) i nie było tam wolnego obszaru o powierzchni 285 m², to działka nr (...) musiała powstać z wydzielenia z jednej z tych działek - nr 165 lub 166. Z działki nr (...) nie powstała, bowiem z wykazu zmian gruntowych wynika, że działka nr (...) została podzielona na siedem innych działek, a punkt graniczny 87 zawsze stanowił koniec granicy działki nr

(...). Musiała zatem powstać z działki nr (...). Z tej przyczyny zeznania świadka M. Z. nie zasługują na wiarę. Świadek ten zeznał, że działka nr (...) powstała z podziału działki nr (...), lecz omówione wyżej dokumenty temu przeczą.

Sąd nie uwzględnił wniosku wnioskodawców o przeprowadzenie oględzin nieruchomości, bowiem wskazana okoliczność „zorientowania się przez Sąd co do faktycznego przebiegu granicy działki nr (...)” w ocenie Sądu wymagała wiadomości specjalnych - wykonania pomiarów na gruncie, odnalezienia znaków granicznych i ich odczytania, a następnie porównania z dokumentami geodezyjnymi, W tym właśnie celu Sąd zlecił sporządzenie opinii biegłemu sądowemu z zakresu geodezji.

Przebieg spornej granicy powinien być w pierwszej kolejności dokonany według stanu prawnego, co też Sąd R. uczynił. Prawo własności wnioskodawców sięga do wschodnich granic działek nr-3,4,7.

Mając powyższe na uwadze Sąd Rejonowy orzekł jak w punkcie 1. sentencji postanowienia.

O kosztach postępowania Sąd orzekł w punkcie 2. sentencji postanowienia na podstawie art. 520 § 2 i 3 kpc, bowiem interesy stron postępowania były sprzeczne.

Sąd Rejonowy wskazał, iż w sprawie pozostały nieuiszczone koszty sądowe w wysokości 3.212,54 zł stanowiące tymczasowe pokrycie wynagrodzenia biegłego sądowego z sum budżetowych Skarbu Państwa. Skoro postępowanie przegrali Gmina M. Ś. i Skarb Państwa - Prezydent Miasta Ś., powinni uiścić należne koszty sądowe. Wobec tego jednak, że Skarb Państwa jest zwolniony z mocy ustawy z obowiązku uiszczenia kosztów sądowych, całe koszty sądowe zobowiązana jest pokryć Gmina M. Ś., o czym Sąd Rejonowy orzekł w punkcie 3. sentencji postanowienia.

Apelację od powyższego postanowienia wywiodła Gmina M. Ś. i zaskarżając postanowienie w całości zarzucił mu naruszenie:

- art. 233 § 1 k.p.c., przez:

- przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów przeprowadzonych w sprawie , dokonanej wybiórczo i wbrew zasadom doświadczenia życiowego - polegającą na bezkrytycznym oparciu się Sądu jedynie na opinii biegłego sądowego z zakresu geodezji K. M., a w konsekwencji ustalenie przebiegu granicy działki nr (...) położonej w Ś. przy ul. (...), dla której Sąd Rejonowy w Świnoujściu prowadzi Księgę Wieczystą nr (...) według linii o czerwonym kolorze wyznaczonej punktami 120- (...) - (...) - 86-87-169-176-96-97 przedstawionej na mapie rozgraniczenia nieruchomości sporządzonej w dniu 15 czerwca 2015 r. przez tego biegłego sądowego;

- brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego i dokonania jego oceny z pominięciem istotnej części dowodów tj. zeznania świadka M. Z., dokumentów znajdujących się w aktach sprawy co doprowadziło do błędnego ustalenia przez Sąd Rejonowy w Świnoujściu przebiegu granic powyższej działki, podczas gdy z dokumentów państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego w Ś., jednoznacznie określających położenie punktów granicznych od zachodniej strony granicy działki oznaczonej obecnie numerem 9 w obrębie ewidencyjnym (...), będącej przedmiotem rozgraniczenia z nieruchomościami położonymi w sąsiedztwie rozgraniczanej nieruchomości, stanowiącymi działki:

- nr 8 w obrębie ewidencyjnym (...), dla której Sąd Rejonowy w Świnoujściu prowadzi księgę wieczystą nr (...), stanowiącej własność Skarbu Państwa,
- nr 377 w obrębie ewidencyjnym (...), dla której Sąd Rejonowy w Świnoujściu prowadzi księgę wieczystą nr (...), stanowiącą własność Skarbu Państwa - Prezydenta Miasta Ś. - w trwałym zarządzie Urzędu Morskiego w S.,
- nr 13 w obrębie ewidencyjnym (...), dla której Sąd Rejonowy w Świnoujściu prowadzi księgę wieczystą nr (...), stanowiącą własność Skarbu Państwa;

wynika, że rozgraniczenie przyjęte przez Sąd Rejonowy w Świnoujściu w oparciu o opinię biegłego sądowego jest niezgodne z dokumentacją znajdującą się w zasobie Biura Geodezy Miasta Ś.

- naruszenie art. 286 k.p.c., art. 217 § 1 i 2 k.p.c., art. 232 zd. 1 i 2 k.p.c. oraz art. 241 k.p.c. poprzez bezzasadne oddalenie wniosku uczestnika Gminy M. Ś. o uzupełnienie pisemnej opinii biegłego z zakresu geodezji K. M. (w tym zakresie zostało odpowiednio na podstawie art. 162 k.p.c. wniesione zastrzeżenie do protokołu), podczas gdy opinia ta winna zostać zlecona przez Sąd albowiem biegły w swojej opinii pominął dokumenty wskazane przez uczestnika Gminę M. Ś. (szkice załączone do pisma uczestnika z dnia 01.07.2015 r. z operatu l.dz.ew.pom.14/7/3/63),

- błąd w ustaleniach faktycznych, będący konsekwencją naruszenia prawa procesowego, a mianowicie art. 233 § 1 k.p.c., polegający na ustaleniu przez Sąd przebiegu granicy działki nr (...) położoną w Ś. przy ul. (...), według linii o czerwonym kolorze wyznaczonej punktami 120- (...) - (...) - 86-87-169-176-96-97 przedstawionej na mapie rozgraniczenia nieruchomości sporządzonej w dniu 15 czerwca 2015 r. przez biegłego sądowego z zakresu geodezji, podczas gdy powinno nastąpić wyłączenie z granicy określonej przez powyższego biegłego punktów granicznych nr 87-169-167-96 i przyjęcie rozgraniczanej nieruchomości stanowiącej działkę nr (...) wyznaczonej przez punkty oznaczone numerami 120- (...) - (...) - 86-168-97.

Wskazując na powyższe wniesiono o zmianę zaskarżonego orzeczenia i wyznaczenie granicy rozgraniczanej nieruchomości stanowiącej działkę nr (...), wyznaczonej przez punkty oznaczone numerami 120- (...) - (...) - 86-168-97 oraz zasądzenie od wnioskodawców kosztów procesu według norm przepisanych. Ewentualnie wniesiono o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania przy uwzględnieniu kosztów postępowania za drugą instancję.

W uzasadnieniu apelujący wskazał, iż Sąd pominął istotną część dowodów tj. zeznania świadka M. Z., dokumenty znajdujące się w aktach sprawy w tym szkice załączone do pisma uczestnika z dnia 01.07.2015 r. z operatu l.dz.ew.pom.14/7/3/63, co doprowadziło do błędnego ustalenia przez Sąd Rejonowy przebiegu granic powyższej działki, podczas gdy z dokumentów państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego w Ś., jednoznacznie określających położenie punktów granicznych od zachodniej strony granicy działki oznaczonej obecnie numerem 9 w obrębie ewidencyjnym (...), będącej przedmiotem rozgraniczenia z nieruchomościami położonymi w sąsiedztwie rozgraniczanej nieruchomości wynika, iż opinia biegłego na której w całości oparł się Sąd pozostaje z tymi dokumentami w całkowitej sprzeczności.

Dalej wskazano, iż zarzuty wniesione w powyższej apelacji są słuszne, albowiem podstawą założenia ewidencji gruntów obrębu K. jest operat ewidencyjny zarejestrowany w państwowym zasobie geodezyjnym i kartograficznym w Ś. w dzienniku ewidencji pomiaru pod nr 14/7/3/63. Punkty graniczne określające przebieg granicy działki oznaczonej numerem (...) (po modernizacji ewidencji działka została oznaczona nr 9), na szkicach nr 19 i 77 operatu ewidencyjnego są pomierzone na geodezyjną osnowę pomiarową. Będąca przedmiotem rozgraniczenia nieruchomość stanowiąca działkę nr (...) (przed modernizacją ewidencji gruntów działka była oznaczona nr 166), w sposób jednoznaczny ma określone położenie punktów granicznych, które na mapie rozgraniczenia nieruchomości sporządzonej w dniu 15 czerwca 2015 roku przez biegłego sądowego geodetę uprawnionego mgr inż. K. M. są oznaczone numerami 86-168-97 i określają przebieg granicy. Tak ustalona granica biegnie zgodnie z danymi liczbowymi dokumentacji geodezyjnej zgodnie ze stanem prawnym i określa zasięg przestrzenny nieruchomości stanowiącej działkę nr (...).

Podniesiono, iż szkic podstawowy nr 1 sporządzony w miesiącu 01.1974 roku na podstawie szkiców nr 19 i 77 operatu ewidencyjnego (l.dz.ew.pom. 14/7/3/63) jako wyrys przez geodetę Miejskiego Biura Geodezji i (...) w Ś. J. D., na potrzeby odtworzenia granic działki nr (...) przed wydaniem decyzji o oddaniu w użytkowanie wieczyste, nie zawiera na granicy działki od strony zachodniej naniesionych poprawek w stosunku do danych liczbowych zawartych na szkicach z operatu ewidencyjnego. Granica ta przebiega w linii prostej przez trzy punkty, które na mapie rozgraniczenia nieruchomości sporządzonej w dniu 15 czerwca 2015 roku przez biegłego sądowego są oznaczone przez punkty numer 86-168-97.

Szkic nr 115 z miesiąca 03.1995 roku z operatu modernizacji ewidencji gruntów przeprowadzonej w obrębach ewidencyjnych (...) i (...) sporządzony przez geodetę uprawnionego H. N. na kopii szkicu z miesiąca 02.1974 roku zatytułowanego „Szkic wyniesienia projektu” autorstwa geodety Miejskiego Biura Geodezji i (...), w zakresie punktów granicznych określających przebieg granicy działki nr (...) od strony zachodniej, które na mapie rozgraniczenia nieruchomości sporządzonej w dniu 15 czerwca 2015 roku przez biegłego sądowego są oznaczone przez punkty numer 86-168-97, potwierdza jednoznacznie przebieg granicy między sąsiednimi nieruchomościami oznaczonymi numerami 166 i 165 (numeracja sprzed modernizacji ewidencji gruntów).

Szkic nr 116 z miesiąca 03.1995 roku z operatu modernizacji ewidencji gruntów przeprowadzonej w obrębach ewidencyjnych (...) i (...) sporządzony przez geodetę uprawnionego H. N. na kopii szkicu z dnia 16.07.1975 roku autorstwa geodety A. N. przedstawia kompleks działek oznaczonych numerami (...) (numeracja sprzed modernizacji ewidencji gruntów) odpowiednio działek oznaczonych numerami (...) po modernizacji ewidencji gruntów, które powstały w wyniku podziału działki nr (...). Między kompleksem działek wydzielonych z działki nr (...) a zachodnią granicą działki (...) powstał obszar dotychczas nie wyodrębniony w ewidencji gruntów i obszar ten, w operacie z modernizacji ewidencji gruntów, został oznaczony nr 8. Granice działki nr (...), pomimo, że ich przebieg określony jest na tych samych szkicach z operatu ewidencyjnego (szkice nr 19 i 77) co przebieg granic działki nr (...) nie posiadają jednoznacznych danych liczbowych, na podstawie których można było odtworzyć granice. Geodeta (...) Przedsiębiorstwa (...) wykonujący podział działki nr (...) w dniu 16.07.1975 roku posiłkował się głównie ewidencyjną powierzchnią działki oraz faktyczną granicą drogi oznaczonej nr (...), do której przylegała działka nr (...) w kierunku działki nr (...). Pomimo, że wyznaczył w terenie zasięg sumarycznej powierzchni dzielonej działki nr (...) (na siedem działek bez reszty), która była większa niż powierzchnia ewidencyjna wykazana w rejestrze gruntów o 2 ary to działki nr (...) nie stanowiły przylegających do siebie obszarów. W ten sposób przy modernizacji ewidencji gruntów po odtworzeniu granic działki nr (...) (po podziale) i działki nr (...) powstał obszar wcześniej nie wyodrębniony w ewidencji gruntów, który został oznaczony jako działka nr (...). Obszar ten nigdy nie był zawarty w działce nr (...), obecnie nr 9.

Punktami granicznymi mającymi zasadnicze znaczenie w zasięgu przestrzennym nieruchomości stanowiącej działkę nr (...), w kierunku zachodnim, są punkty 86-168-97. Punkty te mają odzwierciedlenie we wszystkich dokumentach, które powstawały w okresie 1961 -1996 r. i nigdy nie budziły wątpliwości co ma również potwierdzenie w faktycznym użytkowaniu działki nr (...) od strony zachodniej, gdzie właściciel nieruchomości w 1995 roku wybudował trwałe ogrodzenie wzdłuż granicy przebiegającej przez punkty graniczne nr 86-168-97.

Z powyżej przedstawionego stanu faktycznego i opisanej dokumentacji dotyczącej przedmiotowej nieruchomości wynika w ocenie apelującego, iż zarzuty zawarte w niniejszej apelacji są uzasadnione albowiem w zaskarżonym postanowieniu Sąd naruszył 233 § 1 k.p.c., przez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów przeprowadzonych w sprawie, dokonanie tej oceny wybiórczo i wbrew zasadom doświadczenia życiowego poprzez bezkrytyczne oparcie się Sądu jedynie na opinii biegłego sądowego z zakresu geodezji K. M., a w konsekwencji ustalenie przebiegu granicy działki nr (...) położonej w Ś. przy ul. (...), według linii o czerwonym kolorze wyznaczonej punktami 120-1 (...)-86-87-169-176-96-97 przedstawionej na mapie rozgraniczenia nieruchomości sporządzonej w dniu 15 czerwca 2015 r. Apelujący podniósł, iż Sąd nie dokonał wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego i dokonał jego oceny z pominięciem istotnej części dowodów tj. zeznania świadka M. Z., dokumenty znajdujących się w aktach sprawy powyżej opisane. S. uznał, iż prawidłowa ocena tych dowodów winna doprowadzić do przyjęcia granicy rozgraniczanej nieruchomości stanowiącej działkę nr (...), wyznaczonej przez punkty oznaczone numerami 120- (...) - (...) -86-168-97.

Wskazano jeszcze, iż Sąd I instancji naruszył art. 286 k.p.c., art. 217 § 1 i 2 k.p.c., art. 232 zd. 1 i 2 k.p.c., art. 277 k.p.c. oraz art. 241 k.p.c. poprzez bezzasadne oddalenie wniosku uczestnika Gminy M. Ś. o uzupełnienie pisemnej opinii biegłego z zakresu geodezji K. M., podczas gdy opinia ta winna zostać zlecona przez Sąd albowiem co wykazał uczestnik biegły w swojej opinii pominął dokumenty wskazane przez uczestnika, a mające kluczowe znaczenie dla rozstrzygnięcia meritum sprawy. I w tym zakresie nie ma znaczenia okoliczność, iż dokumenty te znajdowały się w aktach sprawy albowiem nie zostały wzięte pod uwagę przez biegłego.

Apelację od powyższego postanowienia wywiódł także Skarb Państwa- Prezydent Miasta Ś. powołując się w niej na tożsame wnioski i argumenty co w apelacji wywiedzionej przez Gminę M. Ś..

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja będąc bezzasadną podlegała oddaleniu.

Sąd Rejonowy nie dopuścił się naruszenia ani prawa materialnego ani prawa procesowego. W sposób prawidłowy przeanalizował materiał dowody i wyciągnął z niego właściwe wnioski. Ocena ta zasługuje na aprobatę Sądu Okręgowego, który w pełni podziela przekonywującą argumentację prawną, która legła u podstaw zaskarżonego orzeczenia.

Przez rozgraniczenie rozumie się określenie, jak na gruncie przebiega linia graniczna i jak mają być rozmieszczone punkty graniczne umożliwiające wytyczenie tej linii. Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 28 października 1977 r. (sygn. akt III CRN 272/77, Lex nr 8022) wskazał, że przedmiotem roszczenia o rozgraniczenie są granice w terenie, to jest na gruncie, a nie na mapie, mapa zaś - z natury rzeczy - jest tylko wtórnym wyrazem granic na gruncie.

W postępowaniu sądowym rozgraniczenie następuje na podstawie jednego z kryteriów przewidzianych w art. 153 k.c. Są nimi: stan prawny, ostatni spokojny stan posiadania oraz wszelkie okoliczności.

Kryteria rozgraniczenia nieruchomości mają zastosowanie w takiej kolejności, w jakiej zostały wymienione w art. 153 k.c., tzn. kryterium następane bierze się pod rozwagę wtedy, gdy poprzedzające nie daje dostatecznych podstaw do wyznaczenia granicy. Waga kolejnych przewidzianych w art. 153 k.c. kryteriów i ich wzajemne wyłączenie się wyklucza stanowisko, żeby przy rozgraniczaniu według stanu prawnego, wbrew temu stanowi, posiadanie czy wszelkie okoliczności mogły uzasadniać korekturę przebiegu granic. Także z punktu widzenia zasady samodzielnego rozstrzygnięcia przez sąd o przesłankach swego orzeczenia, nie jest dopuszczalne inne ustalenie granic od ustalenia, które wynika ze stanu prawnego. Nie ma też wątpliwości, że przez stan prawny, według którego przede wszystkim ustala się granice między nieruchomościami, rozumie się także zasiedzenie przygranicznych pasów ziemi (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 sierpnia 2011 r., sygn. akt IV CSK 596/10).

W pierwszej więc kolejności sąd powinien ustalić granice pomiędzy sąsiadującymi ze sobą nieruchomościami w oparciu o aktualny stan prawny. W istocie polega to na ustaleniu, do jakiego miejsca na gruncie sięga prawo własności, przysługujące właścicielom gruntów sąsiadujących stosownie do ich tytułów własności.

W świetle judykatury nie budzi też wątpliwości, że stwierdzenie stanu prawnego następuje nie tylko na podstawie dowodów przewidzianych w art. 31 ust. 2 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. - Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz. U. Nr 30, poz. 163 ze zm.) i danych z ewidencji gruntów (map, wykazów i dokumentów geodezyjnych), ale na podstawie postępowania dowodowego, obejmującego wszystkie dowody przewidziane przez Kodeks postępowania cywilnego, a więc także inne dokumenty, zeznania świadków i stron, opinie biegłych i inne (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 lutego 2000 r., sygn. akt I CRN 126/94, z dnia 28 marca 2000 r., sygn. akt II CKN 912/98, z dnia 21 lutego 2002 r., sygn. akt IV CKN 796/00 i z dnia 17 lipca 2009 r., sygn. akt IV CSK 69/09, niepublikowane).

Drugie kryterium rozgraniczenia, jakim jest ostatni spokojny stan posiadania, ma zastosowanie dopiero wówczas, gdy stanu prawnego nie można ustalić. Przez ostatni spokojny stan posiadania należy rozumieć posiadanie ustabilizowane i długotrwałe. Nie wystarcza zatem, że granica istnieje przez okres dłuższy niż rok i sąsiad utracił już możliwość wystąpienia z powództwem posesoryjnym. Gdyby również nie można było ustalić ostatniego spokojnego stanu posiadania i nie udało się nakłonić stron do ugody, sąd ustali granice z uwzględnieniem wszelkich okoliczności. Powinien kierować się przy tym celowością, to znaczy wyznaczyć granice w ten sposób, aby ze względu na interesy sąsiadów byłoby to najbardziej sensowne. Postępowanie rozgraniczeniowe, jak wynika z powyższego, obejmuje swym zakresem wiele czynności i zdarzeń, w znacznej części wymaga też przeprowadzenia postępowania dowodowego.

Przechodząc do kwestii zasadniczej, Sąd Okręgowy pragnie podkreślić, że przeprowadzone przez Sąd Rejonowy dowody mogły służyć ustaleniu przewidzianego w art. 153 k.c. kryterium stanu prawnego. W tym zakresie Sąd I instancji oparł się o wywód z opinii biegłego sądowego K. M. oraz biegłego geodety K. W. (1), które uznał za spójne.

Wskazania w tym miejscu wymaga, iż specyfika dowodu z opinii biegłego polega na tym, że biegły zapoznaje się z materiałem i przedstawia jego wyniki Sądowi. Sąd nie dysponując wiadomościami specjalnymi ocenia wydaną opinię pod kątem art. 233 § 1 k.p.c. tj. według właściwych dla przedmiotu opinii kryteriów zgodności z zasadami logiki i wiedzy powszechnej, poziomu wiedzy biegłego, podstaw teoretycznych opinii, a także sposobu motywowania oraz stopnia stanowczości wyrażonych w niej wniosków (wyrok Sądu Najwyższego z 15 listopada 2002 r., V CKN 1354/00). W efekcie specyfika oceny dowodu z opinii biegłego wyraża się w tym, że sfera merytoryczna opinii kontrolowana jest przez Sąd, który nie posiada wiadomości specjalnych, w istocie w zakresie zgodności z zasadami logicznego myślenia, doświadczenia życiowego i wiedzy powszechnej.

Opinia wydana przez biegłego sądowego K. M. w oparciu o materiały w postaci akt sprawy, zgromadzonej w niej dokumentacji, oględzin i pomiarów nieruchomości przedstawia moc dowodową i jako taka może stanowić podstawę dokonanych przez Sąd ustaleń. Wskazania bowiem wymaga, iż opinia ta w sposób rzeczowy i jednoznaczny odpowiada za kwestie będące jej przedmiotem. Wnioski w niej zawarte zostały uzasadnione w sposób wyczerpujący oraz logiczny, stanowiący zwieńczenie przedstawionego w niej procesu rozumowania. Biegły przedstawił bowiem cały proces badawczy, a następnie szczegółowo wskazał, jak doszedł do wyrażonych w niej wniosków.

Nade wszystko należy zatem wskazać, iż nie zyskał aprobaty podniesiony przez apelujących zarzut, jakoby Sąd pierwszej instancji z naruszeniem art. 233 § 1 k.p.c. w sposób dowolny ocenił zgromadzony w sprawie materiał dowodowy.

Jak stanowi powołany wyżej przepis art. 233 § 1 k.p.c., sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Co istotne, skuteczne podniesienie zarzutu naruszenia przez sąd swobodnej oceny dowodów może mieć miejsce wyłącznie wówczas, gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami lub gdy wnioskowanie sądu wykracza poza schematy logiki formalnej albo, wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo - skutkowych. Jak trafnie zauważył Sąd Apelacyjny w Szczecinie w wyroku z dnia 19 czerwca 2008 r. (I ACa 180/08, LEX nr 468598), jeżeli z określonego materiału dowodowego sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to ocena sądu nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów i musi się ostać, choćby w równym stopniu, na podstawie tego materiału dowodowego, dawały się wysnuć wnioski odmienne. Dla skuteczności zarzutu naruszenia w/w przepisu nie wystarcza samo stwierdzenie o wadliwości dokonanych ustaleń faktycznych, odwołujące się do stanu faktycznego, który w przekonaniu skarżącego odpowiada rzeczywistości. Konieczne jest tu wskazanie przyczyn dyskwalifikujących postępowanie sądu w tym zakresie. Skarżący powinien wskazać jakie kryteria oceny naruszył sąd przy ocenie konkretnych dowodów, uznając brak ich wiarygodności i mocy dowodowej lub niesłuszne im je przyznając. Zwalczanie swobodnej oceny dowodów nie może polegać li tylko na przedstawieniu własnej, korzystnej dla skarżącego wersji zdarzeń, ustaleń stanu faktycznego opartej na własnej ocenie, lecz konieczne jest posłużeniu się argumentami wyłącznie jurydycznym wykazywanie, że wskazane w art. 233 § 1 k.p.c. kryteria oceny wiarygodności i mocy dowodów zostały naruszone, co miało wpływ na wyrok sprawy (tak SA w Warszawie, wyrok z dnia 10 lipca 2008 r., VI ACa 306/08).

Uwzględniając powyższe Sąd Okręgowy uznał, iż dokonana przez Sąd pierwszej instancji ocena zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego w żadnym razie nie nosi znamion dowolności. Sąd ten dokonał bowiem wszechstronnej oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, poddał go szczegółowej analizie, a przyjęte przez siebie stanowisko szeroko uzasadnił. Brak jest podstaw do twierdzenia, iżby wnioski przezeń zawarte były nielogiczne czy sprzeczne z zasadami doświadczenia życiowego. Odmienne ocena strony apelującej przeprowadzonych w sprawie dowodów, nie może podważyć uprawnień sądu do dokonania oceny tego materiału według swego przekonania, przy zachowaniu reguł wynikających z art. 233 § 1 k.p.c. Z powyższych względów oceniono, iż wywiedzione przez uczestników apelacje mają w tym zakresie charakter li tylko polemiczny z prawidłowym

stanowiskiem Sądu Rejonowego, wobec czego twierdzenia apelujących nie mogły skutecznie podważyć zapadłego w niniejszej sprawie rozstrzygnięcia, zwłaszcza w sposób przezeń postulowany.

Z opinii wydanych przez biegłego sądowego K. M. oraz uprawnionego geodety K. W. (1) wynika, iż nieprawidłowość pojawiła się w momencie wydzielenia nowej działki nr (...) na wschodzie działek (...) (kiedyś działka (...)). Biegły K. M. wręcz wskazał, iż powstanie działki ewidencyjnej nr (...) podczas prac związanych z modernizacją ewidencji gruntów, mającą miejsca na spornym obszarze w latach 1994 - 1996, było nieuprawnione i niezgodne z przepisami rozporządzenia Ministra Rozwoju Regionalnego i budownictwa z dnia 29 marca 2001 roku w sprawie ewidencji gruntów i budynków. Jak trafnie zauważył z kolei geodeta K. W. (1) w swojej opinii w protokole ogłoszenia wyników pomiaru stanu władania gruntami z dnia 08 grudnia 1995 roku początkowo wnioskodawcom przyporządkowano nowopowstałą działkę nr (...), która następnie w wyniku dopisania innym charakterem pisma przypisana została Skarbowi Państwa, aż w końcu została wykreślona. W tym samym protokole z dnia 08 grudnia 1995 roku pojawia się działka nr (...) w rubryce „stan według istniejącej ewidencji gruntów”. Numer działki (...) wpisano bez podania powierzchni. Biegły wskazał, iż niezrozumiałe przy tym jest pominięcie danych z operatu z dnia 03 lipca 1974 roku przy modernizacji ewidencji gruntów dla działki nr (...) (obecnie nr 9), a przyjęcie ich dla działki nr (...) podzielonej- obecnie nr 3, 4, 7. Zdaniem biegłego sądowego, które Sąd Odwoławczy w pełni aprobuje i przyjmuje za własne, powstanie dodatkowej działki o nr (...) bez żadnych dokumentów jest niezrozumiałe. Dokonując odtworzenia granicy według jej rzeczywistego przebiegu, biegły stwierdził, iż granice działek po podziale działki (...) powinny być zachodnią granicą działki (...), obecnie nr 9.

Znamiennym przy tym w przekonaniu Sądu Odwoławczego jest, iż kluczowe znaczenie dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy miało odnalezienie punktu granicznego w postaci kamienia granitowego z krzyżem, który znajduje się w tym samym miejscu, w którym stał poniemiecki słup ogrodzeniowy będący punktem geodezyjnym nr 87. Z pomiarów dokonanych w roku 1973 przez Z. S. wynika zaś, iż punkt ten był jednocześnie punktem narożnym i granicznym dla granicy działki nr (...), a zatem w czasie gdy nie było jeszcze działki o nr (...). Na okoliczność odnalezienia tego poniemieckiego słupa ogrodzeniowego powoływał się geodeta K. W. (1) i w sporządzonej przez siebie opinii wskazał, że punkt 87 przyjęto jako punkt graniczny działki od strony południowej, który według operatu z dnia 16 lipca 1975 roku powinien stanowić jeden z punktów granicy działki nr (...) (zachowała się trwała stabilizacja w postaci kamienia granitowego z krzyżem). Odszukany przez biegłego W. znak 86 można zidentyfikować jako punkt A, znak graniczny 85 jako punkt B. Wskazano, iż przy podziale działek pominięto punkty pośrednie (...) i (...) i stąd też granice działki nr (...) przyjęte przy modernizacji ewidencji gruntów zostały zmienione w taki sposób, że zadrzewienie i pas zieleni wzdłuż istniejącego płotu znalazły się poza działką nr (...).

Powyższe wnioski biegłych, które zdaniem Sądu Okręgowego należało ocenić jako logiczne, spójne i wyczerpująco uargumentowane, prowadzić musiały do ustalenia, że działka nr (...) znajdująca się pomiędzy działkami nr (...) (które wchodziły wcześniej w skład działki nr (...)) musiała powstać z wydzielenia z jednej z dwóch działek - 165 lub 166 (nr 9), gdyż mają one wspólną granicę. Uznać należy, iż z działki nr (...) nie powstała, gdyż została ona podzielona na siedem innych działek, a punkt graniczny 87 zawsze stanowił koniec działki nr (...). Słuszne jest zatem uznanie, iż powstała z działki nr (...), co potwierdzają nadto znajdujący się na kartach 27-28 akt wykaz zmienionych numerów działek obrębu 19 (K. (...)/94) w układzie „nr nowy - nr dotychczasowy”. Jak wskazał bowiem słusznie Sąd Rejonowy przy działkach od numeru (...) do 7 widnieje numer dotychczasowy działki od 165/1 do 165/7, następnie jest numer 8, która to działka jako jedyna nie posiada wskazanego dotychczasowego numeru działki. Nie powstała zatem z podziału działki (...). Ze znajdującego się na karcie 29 akt wykazu zmian gruntowych sporządzonego w dniu 25 lipca 1975 r. przez mgr inż. A. N. wynika, że powierzchnia działki (...) przed podziałem wynosiła 0,3863 ha, zaś suma powierzchni działek powstałych po podziale (od 165/1 do 165/7) też wyniosła 0,3863 ha. Skoro zatem działka (...) graniczyła bezpośrednio z działką nr (...) (obecnie 9), i działka nr (...) nie powstała z działki nr (...), co potwierdza jedynie tezę, iż musiała powstać z działki nr (...).

Odnosząc się zaś do pozostałych zarzutów wywiedzionych w apelacji wskazania wymaga, iż Sąd Rejonowy w treści uzasadnienia zaskarżonego postanowienia odniósł się już do zarzucanej przez apelujących kwestii sporządzenia przez biegłego opinii bez uprzedniego zaznajomienia się dokumentami pochodzącymi z 1963 roku. W tym względzie Sąd I

instancji wskazał, iż okoliczność analizy tych dokumentów przez biegłego wynika, z punktu 6.5 opinii (jej strony 18) w którym wymienił, iż operat pomiarowy nr 14/7/3/63 sporządzony przez inż. J. O. znajdował się wśród dokumentacji geodezyjno- kartograficznej znajdującej się w Biurze Geodety Miasta Ś.. Co więcej Sąd podniósł, iż dokument złożony przez uczestniczkę Gminę na karcie 214 znajduje się już w aktach sprawy na karcie 42, a szkic z karty 215 – w skrószycie jako załącznik do protokołu granicznego sporządzonego przez K. W. (1).

Niemniej jednak dla wyczerpania krytyki zapadłego w sprawie rozstrzygnięcia Sąd Okręgowy zdecydował się dopuścić dowód z pisemnych wyjaśnień biegłego sądowego z zakresu geodezji K. M. do wydanej w sprawie opinii - celem ustosunkowania się do zarzutu podniesionego w piśmie pełnomocnika uczestnika z dnia 1 lipca 2015 r. karta 213, oraz w apelacjach uczestników karta 244 i 281 – w szczególności wpływu dokumentów z 1963r. (w tym szkiców karta 214, 215) na ustalenie przebiegu granicy prawnej nieruchomości.

Ze złożonej do akt sprawy opinii uzupełniającej wynika zaś, iż biegły ustalając przebieg spornej granicy przeprowadził analizę dokumentacji zawartej w operacie pomiarowym nr 14/7/3/63 sporządzonym w 1963 roku przez inż. J. O. powołanego przez Wojewódzką Radę Narodową. Biegły stwierdził jednakże, że na szkicu nr 19 (karta 215) geodeta prowadzący pomiar napisał odrębną uwagę („większość uzupełnię w terenie ponieważ się nie zgadza z terenem”). Biegły uznał zatem, iż dane zawarte w tej dokumentacji są niewiarygodne, a faktyczny przebieg zasięgu prawa własności został pomierzony dnia 24 października 1974 roku przez geodetę Z. S.. Zaznaczył również, że przebieg tak określonej granicy został potwierdzony również dnia 16 lipca 1975 roku podczas pomiarów związanych z podziałem sąsiedniej nieruchomości nr 165. Biegły tym samym podtrzymał tezę zawartą w opinii podstawowej.

Sąd Okręgowy dostrzega, że jest oczywiste, iż opinia o treści sprzecznej z twierdzeniami danej strony, nigdy nie będzie satysfakcjonująca dla tej stron. Nie jest to jednak podstawa do tego, aby w każdym przypadku dopuszczać kolejne opinie biegłych. W orzecznictwie Sądu Najwyższego podkreśla się, iż specyfika dowodu z opinii biegłego polega m.in. na tym, że jeżeli taki dowód już został przez sąd dopuszczony, to stosownie do treści art. 286 k.p.c. opinii kolejnego biegłego można żądać jedynie „w razie potrzeby”. Potrzeba taka nie może być jedynie wynikiem niezadowolenia strony z niekorzystnego dla niej wydzźwięku konkluzji opinii. W innym wypadku bowiem sąd byłby zobligowany do uwzględniania kolejnych wniosków strony dopóty, dopóki nie złożona zostałaby opinia w pełni ją zadowolająca, co jest niedopuszczalne.

Podkreślenia w tym miejscu zatem wymaga, iż uczestnicy w toku tego postępowania nie podnieśli żadnych takich zarzutów, które mogłyby skutecznie prowadzić do podważenia trafność wniosków zawartych w opinii biegłego, a tym samym by uzasadnionym było przyjęcie przebiegu granicy między działkami – przy przyjęciu podstawowego kryterium stanu prawnego nieruchomości - w sposób postulowany przez nich. Podzielając zatem w tej materii stanowisko Sądu pierwszej instancji, Sąd Okręgowy uznał za prawidłowe i zasługujące na aprobatę rozgraniczenie nieruchomości według stanu prawnego, przebieg której to granicy obrazuje mapa rozgraniczenia nieruchomości sporządzona w dniu 15 czerwca 2015 roku przez biegłego sądowego K. M. widniejąca na karcie 203 akt rozpoznawanej sprawy.

Mając to wszystko na uwadze, Sąd Okręgowy orzekł o oddaleniu apelacji, uznając ją za bezzasadną. Rozstrzygnięcie wydane zostało w oparciu o normę art. 385 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. i zawarte w punkcie I sentencji.

Orzeczenie o kosztach postępowania apelacyjnego zawarte w punkcie II i III postanowienia sąd II instancji oparł o dyspozycję art. 520 k.p.c. Zasadą jest, że w postępowaniu nieprocesowym każdy uczestnik ponosi koszty związane ze swoim udziałem w sprawie (art. 520 § 1 k.p.c.). Wyjątki od niej przewidziane są w art. 520 § 2 k.p.c. - zgodnie z którym, jeżeli uczestnicy są w różnym stopniu zainteresowani w wyniku postępowania lub interesy ich są sprzeczne, sąd może stosunkowo rozdzielić obowiązek zwrotu kosztów lub włożyć go na jednego z uczestników w całości oraz w art. 520 § 3 k.p.c. - w myśl którego jeżeli interesy uczestników są sprzeczne, sąd może włożyć na uczestnika którego wnioski zostały oddalone lub odrzucone, obowiązek zwrotu kosztów postępowania poniesionych przez innego uczestnika, przy czym przepis powyższy stosuje się odpowiednio, jeżeli uczestnik postępował niesumiennie lub oczywiście niewłaściwie.

W świetle powyższego podstawową uzasadniającą odstępnie od orzeczenia o kosztach postępowania w oparciu o art. 520 § 1 k.p.c. jest istnienie sprzeczności interesów pomiędzy uczestnikami postępowania lub ich różny stopień zainteresowania w wyniku postępowania. Jak wskazuje się przy tym w orzecznictwie, sprzeczność interesów w rozumieniu art. 520 § 2 i 3 k.p.c. występuje wtedy, gdy postanowienie kończące postępowanie w sprawie wywiera wpływ dla jednych zainteresowanych na zwiększenie, a dla innych na zmniejszenie ich praw (vide postanowienie SN z dnia 05 grudnia 2012 r., I Cz 148/12, Lex nr 1348088).

W postępowaniu o rozgraniczenie dopuszczalne jest zatem orzekanie o kosztach postępowania w ten sposób, że zostaną one stosunkowo rozdzielone, albo jedna ze stron zostanie nimi obciążona (art. 520 § 2 i 3 k.p.c.). W omawianej sprawie Sąd Okręgowy przyjął zatem, iż interesy wnioskodawców i uczestników były sprzeczne na tyle, aby móc zastosować wyjątek określony w § 2 i 3 ww. przepisu.

Biorąc pod uwagę powyższe uregulowania Sąd Odwoławczy zasądził na rzecz wnioskodawców kwotę po 90 zł odpowiednio od uczestnika Gminy M. Ś. (pkt II sentencji) oraz Skarbu Państwa- Prezydenta Miasta Ś. (pkt III sentencji). Na koszty te złożyło się wynagrodzenie pełnomocnika reprezentującego wnioskodawców w wysokości 180 zł, które zostało ustalone na podstawie § 7 pkt 2 w zw. z § 12 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku (Dz.U. z 2013 r., poz. 490 j.t.) w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu, a obowiązkiem ich poniesienia obciążono uczestników po połowie.

W punkcie IV sentencji Sąd Okręgowy nakazał pobrać od uczestników Gminy M. Ś. i Skarbu Państwa- Prezydenta Miasta Ś. na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Szczecinie kwoty po 105,91 zł tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych. W sprawie pozostały bowiem nieuiszczone koszty sądowe w wysokości 211,82 zł stanowiące wynagrodzenie przyznane biegłemu sądowemu tytułem sporządzenia pisemnej opinii uzupełniającej, które tymczasowo zostało pokryte z sum budżetowych Skarbu Państwa. W myśl bowiem art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. 2014, poz. 1025 j.t.) obowiązkiem ich poniesienia należało obciążyć uczestników z uwagi na przyjęte w postępowaniu apelacyjnym reguły rozstrzygnięcia o kosztach tego postępowania.

SSO Dorota Gamrat-Kubeczak SSO Tomasz Sobieraj SSR del. J. R. - S.